

Слово проти блуду

В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа!

Дорогі браття і сестри!

Якщо коротко охарактеризувати моральний стан сучасного світу, можна сказати, що люди живуть блудно, подібно до того, як провадив своє життя молодший син з притчі про блудного сина. Сьогодні суспільство сповнене блудними синами і дочками; література і мистецтво, телебачення і музика, розмови і думки наповнені духом розпусти і безсоромності.

Розповідаючи про страшну розпусту в світі перед пришествям Сина Божого, Сенека сказав: «Сором і цнотливість полетіли на небо, а невинності зовсім нема». Ці слова повністю можна віднести до нашого віку. Коли розкопали від лави і попелу Помпеї, світ побачив у всіх дрібницях розпусне життя людей того часу. Виявляється, що життя мешканців Помпеїв було наповнене таким жакливим блудом, що, за словом одного мандрівника, достатньо побачити розчищені від попелу і лави Помпеї, щоб зрозуміти причину загибелі цього міста.

Чи не бачимо ми сьогодні повторення того явища, що було в Помпеях? Чи не готує сам сучасний спосіб життя свідомо і цілеспрямовано блудних синів і дочок нашого часу, під виглядом свободи і демократії?

З ранніх років батьки отруюють своїх дітей відкритою розпущою, сварками на очах дітей, розлученнями. В той час, коли батьки, нерідко уже похилого віку, судяться, вступають у незаконні інтимні стосунки, в якому становищі знаходяться їхні діти і як все це впливає на їхнє виховання? Вони бачать усе, їхня психіка отрується пороками батьків.

Діти і підлітки вчать у школі. Що вони чують, про що читають, які кінофільми дивляться по телебаченню (часто навіть разом з батьками)? Все, що оточує їх у школі, вдома і на вулиці, штовхає молодь на шлях блуду і розпусти. Про таку молодь можна сказати: «Її сором і цнотливість полетіли на небо, а невинності зовсім нема».

На вулицях, у магазинах, у книжкових кіосках продаються фотографії, де зображено сцени блуду, і книги, які навчають розпусти. В журналах і газетах друкуються спокусливі повідомлення й оголошення. Одним словом, блуд іде широкою навалюю, святкуючи свою перемогу. Не боячись Бога і не соромлячись

людей, блуд заповнює вулиці, проникає у школи, сім'ї, заповнює літературу і засоби масової інформації.

І ось плоди: необмежена «свобода», тобто розквіт усіх видів злочинності. «Все мені дозволено», – говорить сучасна людина. Плотська нестриманість призводить до того, що людина стає рабом своїх плотських пристрастей, які з часом переростають у протиприродні гріхи, про які навіть соромно говорити.

Блуд оскверняє думки, ослаблює волю, бруднить почуття. Він отрує гноєм і гнилю все духовне життя людини. Він нищить в душі бажання і стремління до всього чистого, святого, благородного, піднесеного. Він віддає людину під владу диявола.

Голос Божий, яким є совість, говорить: «Не впадай у розпусту, яка шкідлива і для тіла, а ще більше – для душі». А інший голос заперечує: «Насолоджуйся, поки живеш; помреш – усе для тебе закінчиться». Безліч людей підкоряється цьому ворожому голосу, бо не вистачає сили волі утриматися від спокуси. Всі розпусні люди мають слабку волю. Вони не можуть стримати свої плотські почуття. Піст виховує волю і зміцнює її. Сутність посту полягає у стриманості не стільки від їжі, скільки від гріха і насамперед – від блуду.

Життя блудних синів і дочок не завжди закінчується так щасливо, як у притчі Господній про блудного сина. Нерідко ми бачимо зовсім

інший кінець – повну загибель і нерозкаяність.

Але релігійне піднесення серед частини населення свідчить про те, що не все загинуло. Не будемо забувати, що Бог створив нас не для загибелі, і Син Божий прийшов у світ, щоб спасти грішників, серед яких є і ми з вами. Ніхто не повинен впадати у відчай, бо, доки живе людина на світі, залишається надія на спасіння. Отець Небесний завжди готовий прийняти у Свої обійми грішну людину, яка визнає свої гріхи і кається в них. Чи не великою грішницею була преподобна Марія Єгипетська, але щиросерде покаяння і подвиг благочинний піднесли її до рівноангельської чистоти.

Господь не згадає і наші гріхи і поспішить нам назустріч, як вийшов люблячий євангельський батько назустріч своєму блудному сину, якщо усвідомимо свої провини і твердо вирішимо змінити своє життя.

Браття і сестри! Опам'ятаймося і покаймося! Покайтеся ви, хто розбещує народ! Покайтеся ви, хто йде на розпусту! Покайтеся батьки, які приносять дітей своїх у жертву Бахусу і Венері! Покайся і ти, молоде покоління. Пам'ятайте слова Еклезіяста, звернені до тебе, молода людино: «Веселись, юначе у юності твоїй, ходи дорогами серця твого і видіннями очей твоїх; тільки знай, що за все це Бог приведе тебе на суд» (Еккл. 11, 9).

Амінь!

Патріарх Філарет.

Звідки походить традиція носити на грудях зображення хреста?

Звідки пішла традиція носити на грудях зображення хреста? Чи існують церковні правила носіння натільних іконок та хрестиків? Чому деякі з тих, які продаються у ювелірних магазинах, вважаються неканонічними. І чи може бути хрестик або іконка неканонічними?

«Бо слово про хрест – глупота тим, що погибають, а для нас, що спасаємося, сила Божа» (1 Кор. 1,18). Цими словами апостол Павло навіки закарбував значення хресного знамення для кожного віруючого у викупний подвиг Христа Спасителя. Хрест, який для євреїв був символом ганьби, а еллінам здавався дурощами, після того, як Спаситель наш Ісус Христос звершив на ньому таємницю нашого спасіння, став видимим втіленням любові Божої до нас, грішників.

Це не лише певний історичний символ, який нагадує нам про події Великої П'ятниці. Це те, що реально змінило наше життя, надало йому справжню ціль та значення. Відтак, із першого дня входу людини в Церкву під час Таїнства Хрещення і до самої домовини та могили на кладовищі зображення святого Хреста є її постійним супутником. Однією з найдавніших християнських традицій є традиція носіння віруючими на грудях хрестика чи іконок.

Дещо з історії носіння нагрудних хрестів

Перші згадки про нагрудні хрести зустрічаємо ще в святих Іоана Золотоустого, який в одному зі своїх повчань сварить тих жінок, які одягають на новонароджених немовлят магичні амулети замість спасительного зображення святого хреста Господнього. Натомість, святий Григорій Великий посплав цариці лангобардів Феоделінді два медальйони із зображенням розп'яття. Іншим людям він часто посилав хрести для носіння на грудях.

В Актах VII Вселенського собору згадується про мученика Прокопія (+303), який постраждав за правління Діоклетіана. Він носив на ший хрест наполовину срібний, а наполовину золотий.

ВАЖЛИВІСТЬ ПОСТУ І ЙОГО ДОТРИМАННЯ СЬОГОДНІ

1. Піст – Божа заповідь (Бут. 2:16-17). Згідно зі свт. Василієм Великим, піст – ровесник людства, бо він був установлений у раю (Про піст 1, 3. PG 31, 168A). Це – великий духовний подвиг і найперше вираження православного аскетичного ідеалу. Православна Церква, неухильно дотримуючись настанов святих апостолів, правил соборів і святоотцівсько-

го передання загалом, завжди вказувала на високе значення посту для духовного життя людини і її спасіння. У богослужінні всього річного кола повною мірою відображено святоотцівське передання про піст і вчення про безперестанне і неослабне пильнування людини у звершенні духовних подвигів. Тому піст оспівується в Тріоді як благодать пресвітла, як

зброя незборима, як духовних подвигів початок, як чудова стежка до чеснот, як пожива для душі, як джерело всякої любовидності, як наслідування нетлінного буття і рівноангельського життя, як матір всіх благ і чеснот.

2. Як найдавніше встановлення, піст має місце вже в Старому Завіті (Втор. 9:18; Іс. 58:4-10; Іо 2:15; Іона 3:5-7) і отримує під-

твердження в Новому. Сам Господь постив протягом сорока днів до початку Свого суспільного служіння (Лк. 4:1-2) і викладав настанови про те, яким чином слід вправлятися в пості (Мт. 6:16-18). Загалом у Новому Завіті піст постає як засіб стриманості, покаяння і духовного зростання (Мк. 1:6; Дії. 13:2; 14:23; Рим. 14:21).

стор. 3

стор. 4

БОГОСЛУЖІННЯ ВЛАДИКИ НЕСТОРА У СТАРОМУ ВИШНІВЦІ

25 січня 2017 року Високопреосвященніший Нестор, архієпископ Тернопільський, Кременецький і Бучацький, відвідав парафію Різдва Пресвятої Богородиці с. Старий Вишнівець Збаразького району. Цього дня Свята Православна Церква вшановує пам'ять мц. Татіани і з нею в Римі замучених, а також ікону Божої Матері "Годувальниця".

На запрошення Вишнівецького благочинного прот. Святослава Швеця владика Нестор у співслужінні духовенства очолив Божественну літургію.

При вході в храм свого архіпастиря зустріли наймолодші парафіяни храму Різдва Пресвятої Богородиці, котрі привітали владика віршами та букетом квітів.

Після заамвонної молитви владика виголосив проповідь.

"Ми зібралися в цьому древньому храмі, щоби вшанувати Пресвяту Богородицю заради її ікони, яка називається «Годувальниця». В акафісті ми чули історію цієї ікони. Вона перебувала в лаврі преподобного Сави Освяченого, але перед смертю святий пророкував, що з часом прийде інший з таким самим іменем і йому віддадуть цю ікону. Так і сталося. Святитель Сава Сербський забрав ікону на гору Афонську, де вона й нині перебуває. Але безчисленна кількість її списків є по всьому світу, і один із них знаходиться тут, і сьогодні перед ним ми молилися", – звернувся до присутніх у храмі архієпископ Нестор.

Владика закликав усіх возносити молитви до Пресвятої Богородиці за її молитовний покров над нашими воїнами захисниками, які на сході бережуть нас від російського агресора, адже й їм потрібен захист – захист Божий, покров Пресвятої Богородиці і Господня допомога в їхній службі.

Примітно, що дерев'яний храм Різдва Пресвятої Богородиці у Старому Вишнівці, споруджений у 19 столітті на місці старої церкви, з того часу діяв безперервно, навіть за радянської влади. Ікона "Годувальниця" у Старому Вишнівці перебуває понад двісті років. З промислу Божого вона обновила і творить чудеса, зцілюючи віруючих.

НИЖНІЙ ХРАМ ПРЕОБРАЖЕНСЬКОГО СОБОРУ КРЕМЕНЦЯ ОСВЯЧЕНО НА ЧЕСТЬ ВСІХ ПРЕПОДОБНИХ ОТЦІВ

9 січня 2017 року, коли Свята Православна Церква вшановує пам'ять первомученика архідиякона Стефана, Високопреосвященніший Нестор, архієпископ Тернопільський, Кременецький і Бучацький, з архіпастирським візитом побував у Кременці.

Владика Нестор освятив нижній (теплий) храм собору Преображення Господнього на честь Всіх преподобних отців, що в подвигу просяяли (лівий приділ собору освячено на честь первомученика архідиякона Стефана), і звершив у ньому Божественну літургію.

Архієпископу Нестору співслужили настоятель собору, благочинний Кременецького району прот. Володимир Буграк, благочинний Шумського району прот. Миколай Бабій, клірики собору прот. Димитрій Каленюк та прот. Василь Стасів, клірики Волинської єпархії прот. Петро Стеблина і прот. Володимир Стеблина та запрошене духовенство Кременецького, Шумського і Збаразького районів.

Святкове богослужіння супроводжував спів академічного хору собору під керівництвом Ігоря Олександровича Кир'янчука.

Цього святкового дня храм був переповнений людьми. Чимало з них після сповіді прийняли Безцінне Тіло і Кров із рук Високопреосвященнішого владика.

Після молебню до первомученика архідиякона Стефана архієпископ Нестор звернувся до присутніх з повчальним словом, у якому розповів про історію і значення мучеництва, пояснив, що й сьогодні людина, яка чує голос Божий, що кличе її до покаання і спасіння, може також прославитись у славі Небесного Господа і Спасителя нашого, щоб іншим людям теж показувати цей шлях.

Владика навів приклад нашого земляка преподобного отця Амфілохія, який жив уже в наші дні і показав нам приклад, як навіть під час гоніння, в антихристиянському середовищі можна досягнути спасіння і Царства Небесного.

Владика побажав, аби приклад віри і любові до Бога святого первомученика архідиякона Стефана, всіх преподобних, які відвіку Богові вгодили, вів нас по шляху до спасіння, до Царства Небесного, щоб наш земний шлях перейшов у життя вічне.

Архієпископ Нестор нагородив благословенними грамотами благодійників і активістів, які долучилися до відновлення і освячення нижнього храму.

Завершилося Богослужіння уставним многоліттям.

АРХІЄПІСКОП НЕСТОР ПРИВІТАВ ПАТРІАРХА ФІЛАРЕТА З 88-ЛІТТЯМ

23 січня 2017 року Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет відзначив 88-ліття від дня народження. З цієї нагоди у Свято-Володимирському кафедральному соборі м. Києва відбулися урочисті богослужіння.

Його Святості співслужив собор архиєреїв, які прибули до столиці привітати свого Предстоятеля з днем народження, та численне духовенство. Після богослужіння єпископат, священники та миряни мали змогу особисто привітати Патріарха з днем народження.

З нагоди свята Предстоятеля Української Православної Церкви Київського Патріархату від тернопільської пастви привітав керуючий Тернопільською єпархією

Високопреосвященніший Нестор, архієпископ Тернопільський, Кременецький і Бучацький. Владика Нестор побажав Святійшому Патріарху здоров'я і Божого бла-

гословення, мати милість в очах Божих та сповна відчувати її на собі задля утвердження і розвитку єдиної Помісної Української Православної Церкви.

У ДРУГИЙ ДЕНЬ РІЗДВЯНИХ СВЯТ ВЛАДИКА НЕСТОР МОЛИВСЯ У РІДНОМУ СЕЛІ ПРЕП. АМФІЛОХІЯ

8 січня 2017 року, у другий день Різдвяних свят, коли Свята Православна Церква вшановує Собор Пресвятої Богородиці, Високопреосвященніший Нестор, єпископ Тернопільський і Бучацький, відвідав із архіпастирським візитом Свято-Амфілохіївський монастир у с. Мала Ловиця Шумського району.

Преподобний Амфілохій є уродженцем Малої Ловиці. Останні роки свого благочестивого земного життя провів у рідному селі, зцілюючи не лише простих людей, а й воїнів УПА. Протягом усього життя святий мав намір збудувати храм у своєму селі, але радянська влада всіляко цьому перешкоджала. Не зважаючи на перепони, преподобний завжди говорив: "Мене не буде, а церква – буде".

Більш ніж через 40 років з дня кончини преподобного (1 січня 1971 року), його заповіт було виконано. На місці, де заповідав преподобний Амфілохій, у листопаді 2013-го було освячено храм на його честь.

У храмі преподобного Амфіло-

хія Почаївського архієпископ Нестор звершив Божественну літургію. Владичі співслужили будівничий храму прот. Андрій Любунь і клірик Свято-Преображенського собору м. Кременця прот. Димитрій Каленюк.

АРХІЄПІСКОП НЕСТОР ОСВЯТИВ ВОДУ НА НАБЕРЕЖНІЙ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО СТАВУ

19 січня 2017 року, у свято Богоявлення і Хрещення Господнього, у Тернополі відбулося традиційне міжконфесійне освячення води.

На набережній ставу біля хреста, встановленого на честь Хрещення Київської Русі, керуючий Тернопільською єпархією Української Православної Церкви Київського Патріархату Високопреосвященніший Нестор, архієпископ Тернопільський, Кременецький і Бучацький, у співслужінні єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви Преосвященнішого Віктора, архієпископа і митрополита Тернопільсько-Зборівської єпархії Української Греко-Католицької Церкви Високопреосвященнішого Василя і єпис-

копа-помічника Тернопільсько-Зборівської єпархії Української Греко-Католицької Церкви Преосвященнішого Теодора та духовенства єпархій відслужив великий водосвятний молебен.

Чин водоосвячення, який здійснюється у свято Богоявлення, називається великим за особливою урочистістю обряду, прийнятого спогадом про Хрещення Господнє, в якому Церква бачить не лише таємниче обмивання гріхів, але і дійсне освячення самого ества води через занурення в неї Бога по плоті.

Після освячення води владика Нестор з вітальною архіпас-

тирською промовою звернувся до сотень присутніх на водосвятті віруючих: «Йорданська вода є особливою, бо нагадує нам про Христа Спасителя, Який прийшов на світ, щоби всіх нас привести на Небеса. Йоан Предтеча хрестив на прощення гріхів, а Христу прощення гріхів було не потрібне. Він як Бог безгрішний, але своїм хрещенням Він освятив води ріки Йордану, відкрив для нас шлях до спасіння, вийшов на проповідь, щоби усіх людей привести до Царства Небесного. Нехай Всемилосердний Господь у сьогоднішній святковий день і по всі дні нашого життя обдарує всіх своєю благодаттю, береже від усякого зла. Особливо нехай береже воїнів, які на Сході України захищають нас від російського агресора і завдяки яким ми можемо, майже не відчуючи війни, мирно святкувати ці свята на рідній Тернопільщині.

ВАЖЛИВІСТЬ ПОСТУ І ЙОГО ДОТРИМАННЯ СЬОГОДНІ

Закінчення. Поч. на стор. 1

Із самої апостольської епохи Церква вказувала на високе значення посту і встановила середу і п'ятницю як постові дні (Дідахи 8, 1), а також піст перед Пасхою (Свмч. Іриней Ліонський у Євсевія, Церковна історія 5, 24. PG 20, 497B-508AB). У церковній практиці, що засвідчується впродовж віків, існувало різноманіття не тільки щодо тривалості посту перед Пасхою (Свт. Діонісій Олександрійський. Послання до Василіда, PG 10, 1278), а й щодо кількості і змісту решти постових періодів, які сформувалися під впливом різних факторів, насамперед, літургійною та чернечою традиціями, з метою належної підготовки до великих свят. Таким чином, безперервний зв'язок між постом і богослужінням вказує на міру і призначення постування і підкреслює духовний характер посту, до якого закликаються всі віруючі, кожний у міру своїх сил і можливостей, не нехтуючи це священне установлення: «Дивись, щоб хто тебе не звів з цього шляху вчення... Адже якщо можеш понести все ярмо Господнє, досконалий будеш, якщо ж не можеш — роби, що можеш. Щодо їжі ж, що можеш, понеси» (Дідахи 6:1-3).

3. Як духовний подвиг істинний піст пов'язаний з безперестанною молитвою і щирим покаянням. «Покаяння без посту недієве» (Свт. Василій Великий. Про піст 1, 3. PG 31, 168A); також піст без діл милосердя мертвий, особливо в сучасну епоху, коли нерівномірний і несправедливий розподіл благ позбавляє цілі народи навіть насущного хліба. «Коли постимось, браття, тілесно, постимось і духовно: розірвімо усякий союз неправди, розбиймо окови ярма, усяке неправедне іго скинемо, дамо голодним хліб, і вбогих, що блукають, візьмемо в оселі...» (самогласний середі першої седмиці Великого посту, на вечірні; див. Іс. 58:6-7). Піст не вичерпується простим, формальним утриманням лише від певних видів їжі. Втім, для похвального посту недостатньо одного утримання від страв; але будемо постити постом приемним, добре угодним Богу (пор. Флп. 4:18). Істинний піст – це віддалення від зла, утримання язика, придушення у собі гніву, відлучення від похотей, лихослів'я, брехні, клятвoporушення. Утримання від цього є істинний піст. У цьому піст – чудова річ. (Свт. Василій Великий. Про піст 2, 7. PG 31, 196D). Утримання під час посту від певних видів їжі і помірність не тільки у виборі, а й у кількості споживаної їжі становлять відчутну час-

тину духовного подвигу. Піст є утримання від їжі, згідно із значенням слова; проте їжа не робить нас ні праведнішими, ні неправеднішими. У духовному ж сенсі слово «піст» означає, що як для всіх і кожного від їжі походить життя, а від не споживання їжі настає смерть, так і нам належить утримуватись від будь-якого світського, щоб нам померти для світу, а потім, долучившись божественної їжі, почати жити для Бога (Климент Олександрійський. Еклоги. PG 9, 704D-705A). Таким чином, істинний піст співвідноситься з усім життям віруючих у Христі й увінчується їхньою участю у богослужінні і особливо в таїнстві Божественної Євхаристії.

4. Сорокаденний піст Господа є зразком для посту віруючих, що робить їх причетними до послуху Господнього, щоб дотриманням повернути собі те, що втратили недотриманням (Свт. Григорій Богослов. Слово 45, на святу Пасху, 28. PG 36, 661C). Христоцентричне розуміння духовної складової, особливо Великої Чотиридесятиниці, властиве всьому святоотцівському переданню, характерним чином узагальнено свт. Григорієм Паламою: Якщо ти будеш дотримуватись посту таким чином, то не тільки станеш учасником страждань і смерті Господньої, а й воскреснеш разом з Ним, і царюватимеш разом з Ним у нескінченні віки: бо через піст такого роду, ставши спорідненим подобі смерті Його, ти будеш учасником і воскресіння і спадкоємцем життя в Ньому (Свт. Григорій Палама. Гомілія 13, в п'яту неділю Великого посту. PG 151, 161AB).

5. Згідно з православним Переданням, міра духовної досконалості – міра «повного віку Христового» (Еф. 4:13), і кожен, хто хоче її досягти, повинен відповідно до неї боротись і зростати. Саме тому аскеза і духовний подвиг в реальному житті не мають кінця, як і досконалість досконалих. Всі покликані у міру своїх сил старатися відповідати вимогам високих православних критеріїв, щоб досягти обожнення за благодаттю. І ті, що досягли цього, хоча і виконують усі настанови, ніколи не звеличуються, але сповідають, що вони – раби, які нічого не варті, бо зробили, що повинні були зробити (Лк. 17:10). Всім, згідно з православним сприйняттям духовного життя, треба не залишати доброго подвигу посту, але, і допускаючи послаблення, покладатися на милість Божу в самодокорі й усвідомленні своєї негідності, бо православне духовне життя недосяжне без духовного подвигу посту.

6. Православна Церква, як любляча мати, визначила все корисне для спасіння і встановила священний час постів як богодарований захист нового життя віруючих у Христі від будь-якого наклепу ворожого. Слідуючи божественним отцям, вона зберігає, як і раніше, священні апостольські установлення, соборні правила і священні передання, завжди пропонує священні пости як найкращу аскетичну стежку духовного вдосконалення і спасіння віруючих і проголошує необхідність дотримання ними всіх встановлених постів року Господнього, тобто Великої Чотиридесятиниці, середі і п'ятниці, які засвідчені у священних канонах, так само як і постів Різдвяного, святих Апостолів, Успенського і одо-денних постів у Воздвиження Чесного Хреста, напередодні Богоявлення і на Ускіновення чесної глави Іоана Предтечі, а також постів, встановлених з пастирських міркувань, чи дотримування за бажанням віруючих.

7. Поряд із тим Церква з пастирських міркувань визначила й межі людинолюбної ікономії в уставі посту. Тому для випадків тілесної немочі, крайньої необхідності або ж важких часів вона і передбачила відповідне застосування принципу церковної ікономії згідно з відповідним судженням і пастир-

ським піклуванням єпископату Помісних Церков.

8. Фактом є те, що сьогодні багато віруючих не дотримуються всіх установлень посту або від слабодухості, або з огляду на існуючі умови життя, що б під цим не малося на увазі. Однак всі випадки відходу від священних приписів про піст, мають вони більш загальний чи частковий характер, повинні з пастирською відповідальністю сприйматися Церквою, тому що Бог «не хоче смерті грішника, але щоб він навернувся і живий був» (Єз. 33:11). При цьому не має бути припиненням значення посту. Тому залишається на розсуд Помісних Православних Церков визначати міру людинолюбної ікономії і поблажливості для тих, що потерпають від труднощів у дотриманні діючих постанов про піст, чи з індивідуальних причин (хвороба, служба в армії, умови праці тощо), чи в загальніших (кліматичні умови, а також соціально-економічні особливості деяких країн, як, наприклад, відсутність пісних продуктів), пом'якшуючи в цих особливих випадках «тягар» священних постів у рамках вищесказаного, жодною мірою не применшуючи священного встановлення посту.

Цю милосердну поблажливість має проявляти Церква з усілякою обачністю і, безсумнівно, з більшою поблажливістю стосовно тих постів, щодо яких не завжди і не у всіх випадках в церковній традиції і практиці існує єднотність. «...Добре поститися кожного дня, але той, хто не їсть, нехай не осудить того, хто їсть. У таких справах не треба ні встановлювати закони, ні чинити насильство, ні примусово поводитись з ввіреною тобі паствою, але вдаватись до переконанням, м'якості і слова, приправленого сіллю» (Прп. Іоан Дамаскін, Про святі пости, 3. PG 95, 68B).

9. Дотримання посту перед Святим Причастям протягом трьох або більше днів залишається на благочестивий розсуд віруючих, згідно зі словами Св. Никодима Святогорця: «До того ж, що Божественні правила не приписують посту перед Божественним Причастям, спроможні ж поститися перед прийняттям таїнства навіть і цілий тиждень чинять добре» (Педальон, Коментар на 13-те правило 6-го Вселенського Собору, с. 191). А проте всім вірним Церкви, щоб належним чином приступати до Божественного Причастя, яке є головним вираженням сутності Церкви, треба дотримуватись і святих постів, і утримання від споживання їжі з опівночі. Належить також постити на знак покаяння, на виконання духовної обітничі, для досягнення тієї чи іншої священної мети, під час спокуси, в поєднанні з проханнями до Бога, перед Хрещенням (для тих, хто приступає до Хрещення в зрілому віці), перед хіротонією, при накладенні епітимії, під час паломництва й усяких таких обставинах.

ЖИТТЯ СЯТІХ

6 лютого за новим стилем Східна Церква вшановує святу Ксенію Римлянку, яка проміняла матеріальні блага на службу Богові, була висвячена на диаконесу, а також опікувалася жіночим монастирем, надихаючи дівчат своєю вірою.

Народилася Ксенія у V столітті в Римі, в сім'ї сенатора. При народженні отримала ім'я Євсенія. З дитинства перебувала в любові до Ісуса, з віком зрозуміла, що хоче віддати своє життя Йому. Її батьки про це нічого не знали, а донька не розповідала, знала, що не приймуть її вибору. Коли Євсенія піросла, батьки знайшли її нареченого і почали готуватися

до весілля. Тоді дівчина наважилася роздати все своє багатство потребуючим і однієї ночі, разом зі своїми двома служницями, по-

кинути рідний дім.

Дорога їх тривала довго і була нелегкою. Все це Євсенія робила для того, щоб заплутати свої сліди, знаючи, що батьки шукатимуть її. Так прибули вони на острів Коа, де поселилися в невеличкому домі на окраїні поселення. Тоді Євсенія і змінила ім'я на Ксенію, що означає «подорожня». Життя своє присвятили молитві і ділам на славу Божу, та нелегко давалось їм це. Тому почали просити в Бога того, хто б міг їм допомогти.

У цей час на острів Коа прибув отець Павло, ігумен монастиря св. Андрія в карійському місті Миласі, який і став духовним провідником трьох молодих жінок.

З острова Коа вони вирушили до Миласі, де Ксенія придбала невеликий будинок і переобладнала його на монастир, який почали називати Коа. З часом до Ксенії почали приєднуватися й інші дівчата, які хотіли провадити чернечий спосіб життя.

Після смерті єпископа Миласі його наступником став ігумен Павло. Тоді він висвятив Ксенію на диаконесу, й вона допомагала в церкві і опікувалася жінками.

Та служила на землі Богові св. Ксенія недовго. Відчула, коли повинна була постати перед Творцем, скликала сестер, щоб попрощатися. Залишившись у церкві сама, довго стояла перед розп'яттям і перебувала у молит-

ві з Богом. Та ось засяяло ясне світло і з храму донісся приємний запах. Коли сестри увійшли всередину, то побачили диаконесу на землі мертвою. Тоді над церквою з'явився блискучий хрест у сяючому вінку. Це бачили жителі міста, єпископ Павло, та не знали, що трапилось.

Під час поховання св. Ксенії цей вінок з хрестом супроводжували грім аж до місця, де поховали святу. Незабаром померли і її служниці, які вірно служили Господу. Їх поховали біля святої Ксенії. Одна з них, відчувачи свій кінець, розкрила тайну Ксенії, яка покинувши все, пішла вслід за Творцем і Спасителем.

Підготував Іван Бородайко.

Звідки походить традиція носити на грудях зображення хреста?

Закінчення. Поч. на сто р. 1

Так само носив хрестик мученик воїн Орест (+304) (Див. IV Акт.)

Сучасні єпископські панатії та хрести священників є близькими родичами невеличких іконок Богородиці чи хрестів, які часто носили на собі християни перших віків. Однак, у давнину хрестики чи іконки – енколопіони – мали більш складну будову. Вони були суттєво більшого розміру, всередину них вбудовували або мощі святих, або часточки просфори. Церковні історики зауважують, що подібна традиція прийшла до України з Візантії разом із хрещенням Русі-України у святу Православну віру.

Енколпіони Київської Русі належать до великої групи пам'яток, званих мідним литтям. Зображення на хрестах не є різноманітним. Найчастіше зображувалися Діва Оранта, або Одігітрія (Богоматір) з одного боку і Розп'яття – з другого (лицьова сторона). Іноді зображення Богоматері замінювалося великим восьмикутним хрестом. По кінцях зображувалися різні святи, крім групи хрестів із зображенням святих Бориса і Гліба.

Чи існують церковні правила носіння натільних іконок та хрестиків?

Здоровий глузд підказує не носити на одній нитці чи ланцюжку декілька різних хрестиків чи медальйонів. Це не прикраса та не амулет, а священна річ. саме тому важливо, щоб натільних хрестик був на нас постійно, навіть під час того, як ми купемося чи щось робимо.

Уперше хрестик одягається віруючому під час святого Хрещення, однак не варто надавати саме тому, першому хресту особливого значення. При потребі, його в будь-який момент можна замінити на інший.

Нині церковний етикет приписує носити хрестики мирянам лише на тілі, не зодягаючи поверх одягу. Лише священники та єпископи можуть носити хрест або панатію поверх рясни чи підрясника.

Хрестик для носіння на шії можна подарувати близькій людині – родичеві чи товаришу для того щоб він благодаттю Божою оберігав людину на всіх її життєвих стежках. Однак потурбуйтеся про те, щоб при цьому він уже був освячений.

Якого вигляду має бути натільний хрестик?

Історія використання зображення Хресного знамення надзвичайно давня та багатогранна. У різних місцевостях були свої особливі традиційні «хрестики» – відповідно до місця та часу виготовлення. Традиційний православний натільний хрест має восьмиконечну форму. Відтак, обираючи в магазині чи церковній лавці собі новий хрестик, передусім звертайте ува-

гу на те, щоб він був правильною, восьмиконечною формою: зверху маленька перекладина (із написом), далі – одна велика (на руки), а потім – навскісне зображення, на якому були прибиті пречисті ноги Спасителя. Неважливо з якого матеріалу, коштовного чи не коштовного, його було зроблено – найперше це символ нашої віри.

У середні віки католицька церква почала широко використовувати зображення хреста, на якому Спаситель зображений страждальцем, а його муки та страждання особливо підкреслюються й виходять на перший план сюжету. Помітна вага тіла, яке провисає на витягнутих руках, на голові – терновий вінець, гострі колючки якого немилосердно колють чоло, а дві ноги прибиті одним цвяхом. Це безпідставне нововведення з'явилося не раніше кінця тринадцятого століття.

Уперше хрестик одягається віруючому під час святого Хрещення, однак не варто надавати саме тому, першому хресту особливого значення. При потребі, його в будь-який момент можна замінити на інший.

Натомість, православне зображення розп'яття акцентує увагу богомольців не стільки на муках Спасителя, скільки пророче свідчить про майбутню славу Воскреслого Бога, Його Славу та Вічну перемогу добра над злом. У найдавнішій іконографічній традиції Спаситель завжди зображався одночасно і розп'ятим, і переможцем смерті. Відтак, обираючи собі новий хрестик, православні віруючі повинні прагнути носити такий, що не суперечить догматичній Церкві та не спотворює основ віри.

Що треба знати про освячення?

Новий, щойно придбаний хрестик належить освятити. Для цього необхідно підійти до священника в храмі перед або після богослужіння та попросити його про це. Він помолиться над ним, читаючи

особливі молитви на освячення, та окропить хрестик святою водою. З того часу хрестик не просто коштовна прикраса, а й ваша особиста святиня.

Знайдений чужий хрестик можна зберегти вдома, носити самому чи віддати тому, хто його не має. Чутки про те, що чужий хрестик «передає» погану долю попереднього власника, є безпідставним марновірством. Господь кожному дає власний життєвий хрест, і передати комусь свій чи взяти в когось чужий ми не можемо. Важливо пам'ятати, що знайдений хрестик перед носінням слід обов'язково освятити молитвою священника.

Про «неканонічні» хрестики

Хрест – дуже давній символ, що існував задовго до християнства. Тому зовсім не дивно, що його могли використовувати (надаючи йому при цьому власної інтерпретації) люди інших традицій та вірувань, що не вірують у правдивого Бога. Іноді можна побачити, що в крамницях продають хрестики найдивнішої форми – «жіночі» для носіння на грудях, персні чи навіть сережки. Звісно, віруючим людям такі вироби слід оминати, вважаючи ще одним свідченням людського заблудження та гріха.

Одягаючи на себе хрестик або осіняючи себе хресним знаменням, людина відкрито засвідчує свою віру в силу Святого та Животворчого Хреста Господнього, через який рід людський отримав спасіння. Ми засвідчуємо цим, що приймаємо смиренно та без нарікань приготовлений для нас від Господа власний життєвий хрест, який найбільше відповідає нашій силі і найбільш сприяє саме нашому спасінню. Ми висловлюємо свою згоду на особисту співпрацю з Христом у справі нашого спасіння. А тому зображення хреста Господнього та розп'яття – наш постійний супутник видимий – біля серця християнина, та невидимий – у самому серці.

«А я не бажаю хвалитися, хіба тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, Яким для мене світ розп'ятий і я для світу» (Гал.6,14).

Прот. Євген Заплетнюк.

Новонародженого Христа славили колядками у храмі свв. мчч. Бориса і Гліба

У храмі свв. мчч. Бориса і Гліба, що на вулиці Білогірській у Тернополі, 7 січня після Божественної літургії відбувся концерт з нагоди свята Різдва. Традиційні і маловідомі колядки, давні й нові віншування зі святом лунали у виконанні парафіяльного хору. Це перше таке дійство, адже храм нещодавно збудований. Незважаючи на те, що хор створено зовсім недавно, його спів був злагоджений і професійний.

У величне свято парафіянам храму, духовенству єпархії і її керуючому архієпископу Тернопільському, Кременецькому і Бучацькому Нестору колядували й віншували протодиякон Юрій Коханський, диякон Андрій Вовк, хористи Віктор Смоляк, Зоряна Вовк, Оксана Скрипчук, Тетяна Шпорчук, дяк Святослав Костецький, о. Сергій Калинович та імось Надія, настоятеля храму прот. Руслан Притула, імось Людмила і їхній син Вадим.

“Нині таке життя, що свята нівелюються, ми потрохи втрачаємо традиції. Натомість підготовка до цього різдвяного концерту, та й саме святокове дійство згуртувало і хор, і парафіян загалом. Усі, кого ми просили долучитися до нього, радо погоджувалися. Думаю, концерт слухачам сподобався, свято вдалося. Сподіваюся, такі заходи у храмі стануть доброю традицією”, – зазначила хористка Зоряна Вовк.

ІНОГДА ПІТА

3 лютого 1959 р. народився прот. Богдан Слонь (Церква св. Арх. Михаїла с. Залісся Чортківського району).

4 лютого 1979 р. народився прот. Михайло Чаплій (Церква свв. мчч. безсрр. Косьмі і Даміана с. Рудка, Церква Успіння Пресвятої Богородиці с. Савиці Кременецького району).

5 лютого 1966 р. народився прот. Андрій Гумен (Церква Казанської ікони Божої Матері с. Вел. Раковець Збаразького району).

11 лютого 1963 р. народився прот. Петро Тихонов (Церква прп. Іова Почаївського м. Тернопіль).

11 лютого 1983 р. народився прот. Олег Кухарук (Церква Покрови Пресвятої Богородиці с. Лози Збаразького району).

14 лютого 1974 р. народився прот. Іван Котляр (Церква свв. апп. Петра і Павла с. Семенів, Церква Різдва Пресвятої Богородиці с. Іванівка Теребовлянського району).

16 лютого святкує 40-ліття прот. Василь Іванів (Церква Свт. Василія Великого м. Тернопіль).

16 лютого 1983 р. народився протодиякон Юрій Коханський (Собор свв. рівноап. Костянтина і Єлени м. Тернопіль).

17 лютого 1985 р. народився свящ. Володимир Ключок (Церква Свт. Миколая Чудотворця с. Стриганці, Церква Святої Трійці с. Двірці Бережанського району).

23 лютого 1978 р. народився прот. Василь Ярмолук (Церква Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста Господнього м. Кременець).

23 лютого 1980 р. народився прот. Олександр Копійковський (Церква Свт. Миколая Чудотворця с. Борсуки Лановецького району).

23 лютого 1960 р. народився прот. Микола Періг (Церква Свт. Миколая Чудотворця с. Вербоваць, Церква св. Арх. Михаїла с. Влащинці Лановецького району).

23 лютого 1965 р. народився прот. Віктор Борисюк (Церква Всіх Святих м. Скалат, Церква свв. Апп. Петра і Павла с. Поплави Підволочиського району).

24 лютого 1976 р. народився прот. Роман Матлюк (Церква св. Ап. Андрія Первозванного м. Почаїв).

26 лютого 1970 р. народився прот. Іван Нагуляк (Церква св. вмц. Параскеви П'ятниці с. Дорофіївка, Церква Введення в храм Пресвятої Богородиці с. Мислова Підволочиського району).

27 лютого 1978 р. народився прот. Роман Длугаш (Церква Покрови Пресвятої Богородиці с. Коханівка Збаразького району).

27 лютого 1975 р. народився прот. Іван Жигайло (Церква св. вмч. Юрія Переможця с. Ришківці Лановецького району).

28 лютого 1974 р. народився прот. Віталій Стефура (Церква св. Ап. і Ств. Іоана Богослова м. Тернопіль).